

**Η ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΣΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΑΜΒΛΩΣΕΩΣ**

ΓΕΩΡΓΙΑ ΛΕΜΠΕΣΗ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το θέμα της αμβλώσεως έχει προκαλέσει έντονες ανησυχίες και συγκρούσεις τόσο ανάμεσα στον απλό λαό, όσο και στους κόλπους της Εκκλησίας και του Κράτους. Δίνεται διττή ερμηνεία στην πράξη της αμβλώσεως ανάλογα με το πρόσωπο που καλείται να πάρει θέση σε αυτό το ζήτημα.

Παραδεχόμαστε ότι είναι αδύνατη η σύγκριση των απόψεων της κάθε πλευράς, διότι το Κράτος και η Εκκλησία αποτελούν διαφορετικούς φορείς και αντιλαμβάνονται την πραγματικότητα από αλλότρια οπτική γωνία. Πιστεύουμε ωστόσο ότι το θέμα έχει αναλυθεί σε ικανοποιητικό βαθμό και ο αναγνώστης βρίσκεται στη θέση να βγάλει τα δικά του συμπεράσματα και να σχηματίσει τη προσωπική του άποψη.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	σ. 2
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	σ. 3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	σ. 4
A. Η θέση του Κράτους στο ζήτημα της αμβλώσεως.....	σ. 5
α. Πότε αρχίζει η ανθρώπινη ζωή σύμφωνα με το Ποινικό δίκαιο.....	σ. 5
β. Το έμβρυο δεν είναι υποκείμενο συνταγματικού δικαιώματος.....	σ. 5
γ. Η έννοια της πράξης της αμβλώσεως με βάση το Ποινικό δίκαιο.....	σ. 5
δ. Τα ενεργητικά υποκείμενα της αμβλώσεως σύμφωνα με τον νόμο.....	σ. 6
i.Ενεργητικό υποκείμενο της αμβλώσεως η ίδια η έγκυος.....	σ. 6
ii.Ενεργητικό υποκείμενο της αμβλώσεως κάποιο άλλο πρόσωπο εκτός της εγκύου.....	σ. 7
ε. Οι επιτρεπόμενες αμβλώσεις σύμφωνα με το Ποινικό δίκαιο.....	σ.8
B. Η θέση της Εκκλησίας στο ζήτημα της αμβλώσεως.....	σ.10
α. Η ζωή είναι δώρο του Θεού.....	σ.10
β. Η κρίση της Εκκλησίας για τις αμβλώσεις.....	σ.10
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	σ.13
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	σ.14

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ένα οξύτατο πρόβλημα της εποχής μας με μεγάλες ηθικές και κοινωνικές διαστάσεις είναι η πράξη της αμβλώσεως. Η οξύτητα του προβλήματος «οφείλεται στην προχειρότητα με την οποία συνήθως αποφασίζεται η διακοπή της κύησης και στην ανευθυνότητα με την οποία πραγματοποιείται».¹

Θεωρείται αναγκαία η συμμετοχής της Εκκλησίας στην αντιμετώπιση και την επίλυση των κοινωνικών προβλημάτων, ανάμεσα στα οποία βρίσκεται και η άμβλωση, διότι σκοπός δεν είναι να παραμένει στο περιθώριο, αλλά να προσεγγίζει τον άνθρωπο σε όλες τις πτυχές και τις εκφάνσεις της ζωής του.² Βέβαια, τα κοινωνικά προβλήματα αντιμετωπίζονται και με την πολιτική της οποίας η συνεισφορά δεν υποτιμάται. Μελετώντας το Ποινικό Δίκαιο έχουμε τη δυνατότητα να καταλάβουμε ότι η πολιτική είναι επίσης απαραίτητη, διότι οι πολίτες εξασφαλίζουν τα δικαιώματά τους, οριοθετούνται οι υποχρεώσεις τους γνωρίζοντας με αυτό τον τρόπο τις συνέπειες της οποιασδήποτε ενέργειάς τους.

Ωστόσο, η πολιτική μπορεί να λειτουργήσει ορθά³ σε συνδυασμό με το χριστιανικό πνεύμα, την παρέμβαση της Εκκλησίας στο ζήτημα της αμβλώσεως. Διότι μόνο τότε είναι δυνατόν να προβούμε σε μια ολοκληρωμένη θεώρηση και ορθή κρίση για το θέμα αυτό.

¹ Ηθική, σ. 417.

² Μαντζαρίδης, σ. 378.

³ Μαντζαρίδης, σ. 382.

A. Η θέση του Κράτους στο ζήτημα της αμβλώσεως.

α. Πότε αρχίζει η ανθρώπινη ζωή σύμφωνα με το Ποινικό δίκαιο.

Καταρχήν κρίνεται αναγκαίο να οριστεί πότε αρχίζει να υπάρχει η ανθρώπινη ζωή με βάση το ποινικό δίκαιο. Σύμφωνα λοιπόν με την επικρατέστερη άποψη, ανθρώπινη ζωή αρχίζει να υφίσταται από τη στιγμή που το νεογνό ξεκινά να εξέρχεται από την μητρική κοιλία.⁴ Το νεογνό για να μπορέσει να θεωρηθεί ότι είναι άνθρωπος είναι ανάγκη να επιζήσει και ελάχιστο χρόνο μετά τον τοκετό.

β. Το έμβρυο δεν είναι υποκείμενο συνταγματικού δικαιώματος.

Σύμφωνα με την ελληνική έννομη τάξη το έμβρυο δεν θεωρείται υποκείμενο δικαίου, παρά μόνο μετά την γέννησή του. Δεν του αναγνωρίζονται δικαιώματα με μόνη εξαίρεση τα κληρονομικά και με την προϋπόθεση να γεννηθεί ζωντανό. Βέβαια, το ελληνικό δίκαιο πάντοτε προστάτευε τον κυοφορούμενο, αυτό όμως δεν ήταν υποκείμενο δικαιώματος αλλά αντικείμενο προστασίας.⁵ Το έμβρυο αναγνωρίζεται ως ένα ανεξάρτητο έννομο αγαθό, έστω και αν η ύπαρξη του εμβρύου εξαρτάται απόλυτα από τον οργανισμό της μητέρας.⁶

γ. Η έννοια της πράξης της αμβλώσεως με βάση το Ποινικό δίκαιο.

Άμβλωση είναι η διακοπή της εγκυμοσύνης που προκαλείται με τεχνητά μέσα καταστρέφοντας το κυοφορούμενο έμβρυο, από το χρονικό σημείο της σύλληψης μέχρι και της έναρξης του τοκετού. Στη κοινή γλώσσα η «άμβλωση» αποδίδεται με τον γενικό όρο «έκτρωση»,⁷ αν και στη νομική γλώσσα υποδηλώνει μόνο έναν από τους τρόπους της αμβλώσεως. Έκτρωση είναι η άμβλωση που πραγματοποιείται με την πρόωρη έξοδο, τη τεχνητή αποβολή του εμβρύου από τη μητρική κοιλία και η

⁴ * Καπράλος, σ. 118.

⁵ Είναι έννομο αγαθό το οποίο προσβάλλεται και το οποίο προστατεύεται με την σχετική διάταξη του Ποινικού Κώδικα (άρθρο 299), είναι λοιπόν το αγαθό της ανθρώπινης ζωής γενικά. (Καπράλος, σ. 115 – 118) *

⁶ * Εγκλήματα, σ. 24.

⁷ * Καπράλος, σσ. 210 – 211.

πρόκληση του θανάτου του με αυτόν τον τρόπο,⁸ ενώ η άμβλωση γίνεται όταν καταστρέφεται το έμβρυο μέσα στη μητρική κοιλία με κάθε άλλο δυνατό τρόπο. Γενικότερα η άμβλωση τιμωρείται αυστηρά από τον ποινικό νόμο, με εξαίρεση τις περιπτώσεις που η άμβλωση επιτρέπεται για σοβαρούς λόγους υγείας ή κατόπιν εγκληματικής ενέργειας. Εφόσον οι λόγοι προβλέπονται από ειδικές διατάξεις του νόμου η άμβλωση δεν αποτελεί αδίκημα και επομένως παραμένει ατιμώρητη.⁹

δ. Τα ενεργητικά υποκείμενα της αμβλώσεως σύμφωνα με τον νόμο.

Ενεργητικό υποκείμενο της πράξης της αμβλώσεως σύμφωνα με τον νόμο μπορεί να είναι i. η ίδια η έγκυος και ii. οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο.

i. Ενεργητικό υποκείμενο της αμβλώσεως η ίδια η έγκυος.

Η ίδια η έγκυος όταν επιφέρει από μόνη της¹⁰ την άμβλωση του εμβρύου που κυοφορεί μπορεί είτε με αυτοπρόσωπη, ιδιόχειρη ενέργεια είτε χρησιμοποιώντας ως όργανο άλλο πρόσωπο. Μπορεί δηλαδή είτε να κάνει από μόνη της αμβλωτική ένεση ή να πάρει με δική της πρωτοβουλία κάποιο εκτρωτικό φάρμακο. Είτε να αναθέσει σε κάποιον φίλο, φίλη ή συγγενή της να της κάνει την ένεση πείθοντας τον ότι πρόκειται για ένεση βιταμινών¹¹ ή να παραπλανήσει τον γιατρό λέγοντάς του ότι υπέστη φυσική αποβολή του εμβρύου οπότε χρειάζεται να καθαρίσει δήθεν τα υπολείμματα. Και σε αυτήν την περίπτωση που χρησιμοποιεί η έγκυος τρίτα πρόσωπα, η ίδια είναι αυτουργός του εγκλήματος και όχι συνεργός ή ηθικός αυτουργός.

Είναι αξιοσημείωτο επιπλέον, ότι τιμωρείται το πρόσωπο που απλώς προμηθεύει στην έγκυο τα απαιτούμενα αμβλωτικά μέσα. Λέγοντας προμηθεύει εννοούμε ότι θέτει στη διάθεση της εγκύου τα μέσα της αμβλώσεως. Η προμήθεια μπορεί να γίνει στην έγκυο όχι μόνο απευθείας αλλά και με ενδιάμεσο πρόσωπο. Οπότε η προμήθεια τιμωρείται μόνο όταν γίνεται προς την ίδια την έγκυο και όχι προς τρίτο πρόσωπο.¹²

⁸ Καπράλος, σ. 214.

⁹ Επιτρεπόμενες αμβλώσεις είναι η «ιατρικώς» ενδεδειγμένη, η «ηθικώς» ενδεδειγμένη και η «ευγονικώς» ενδεδειγμένη για τις οποίες θα κάνουμε λόγο σε άλλη ενότητα.

¹⁰ Στην περίπτωση που η πράξη της αμβλώσεως γίνεται εκ προθέσεως, εν γνώσιν και με τη θέληση των στοιχείων της αντικειμενικής υπόστασης του εγκλήματος τότε η πράξη γίνεται με δόλο, εντούτοις παραμένει ατιμώρητη. (Καπράλος, σ. 121)

¹¹ Καπράλος, σ. 216.

¹² Καπράλος, σ. 218.

Όταν κάποιος απλώς συνιστά στην έγκυο να γίνει χρήση αμβλωτικών μέσων, δεν προμηθεύει οπότε η πράξη δεν εμπίπτει στη σχετική διάταξη.¹³ Εάν έχει συμβεί η πράξη της προμήθειας αλλά δεν έγινε η άμβλωση ούτε καν απόπειρα τότε η πράξη παραμένει ατιμώρητη.

ii. Ενεργητικό υποκείμενο της αμβλώσεως κάποιο άλλο πρόσωπο εκτός της εγκύου.

Η άμβλωση μπορεί να επιτευχθεί από κάποιο άλλο πρόσωπο και αυτό να θεωρηθεί ενεργητικό υποκείμενο της αμβλώσεως. Αυτό το τρίτο πρόσωπο μπορεί να διαπράττει την άμβλωση με την συναίνεση της εγκύου ή να προμηθεύει σε αυτήν τα μέσα για να επιφέρει τον θάνατο στο έμβρυο.¹⁴

Ο τρίτος που κάνει την άμβλωση με την συναίνεση της εγκύου¹⁵ τιμωρείται ως αυτουργός και η έγκυος ως συναυτουργός. Όταν η έγκυος δηλαδή προσέρχεται στον γιατρό και ζητά να της κάνει άμβλωση,¹⁶ η οποία και πραγματοποιείται · ο γιατρός είναι ο αυτουργός και η γυναίκα συναυτουργός. Σε περίπτωση ωστόσο, που η έγκυος συμφώνησε να γίνει η άμβλωση με ορισμένο μέσο και ο τρίτος χρησιμοποίησε άλλο μέσο, ο δράστης κρίνεται ότι ενεργεί χωρίς τη συναίνεση της εγκύου.

Αξίζει να υπογραμμίσουμε και τη περίπτωση εκείνη που ο τρίτος ενεργεί την άμβλωση χωρίς τη συναίνεση της γυναίκας, “παρά την θέλησίν της”.¹⁷ Αυτή είναι η βαρύτερη μορφή του εγκλήματος της αμβλώσεως διότι ο δράστης εκδηλώνει εντονότερη εγκληματική βούληση και συμπεριφορά που στρέφεται τόσο κατά του εμβρύου όσο και κατά της εγκύου αφού ενεργεί εναντίον της, θέτοντας με αυτόν τον τρόπο σε κίνδυνο την υγεία της ή ακόμα και τη ζωή της. Ο δράστης ενεργεί “παρά την θέλησίν της” γυναίκας όταν αυτή δε συμφωνεί, όταν έχει άγνοια, όταν αυτή εναντιώνεται στην άμβλωση, ρητά ή σιωπηρά, και στη περίπτωση που δεν εκφράζει καθόλου την βούληση της τη συγκεκριμένη στιγμή. Αυτό συμβαίνει όταν η έγκυος

¹³ Καπράλος, σ. 218.

¹⁴ Καπράλος, σ. 217.

¹⁵ Η συναίνεση για την άμβλωση από την πλευρά του τρίτου μπορεί να είναι ρητή ή σιωπηλή και να δίνεται από την έγκυο, η οποία πρέπει να έχει την ικανότητα να αποφασίσει. Επίσης, η συναίνεση πρέπει να είναι ελεύθερη και όχι ύστερα από σωματική ή ψυχολογική βία. Σε περίπτωση ανήλικης εγκύου, η συναίνεση δίνεται από τον νόμιμο αντιπρόσωπο. (Καπράλος, σ. 217)

¹⁶ Η έγκυος πρέπει να δώσει τη συγκατάθεσή της, τη σαφή συναίνεσή της – ρητά ή σιωπηρά - για να θεωρηθεί ότι αποδέχεται να της γίνει η πράξη της αμβλώσεως.

¹⁷ Καπράλος, σ. 219.

αγνοεί ότι της γίνεται άμβλωση και επομένως δεν εκφράζει καμιά βούληση είτε θετική είτε αρνητική σχετικά με την διενέργεια ή μη της αμβλώσεως.¹⁸

ε. Οι επιτρεπόμενες αμβλώσεις.

Όταν συντρέχουν ορισμένες εξαιρετικές περιστάσεις, η άμβλωση παραμένει ατιμώρητη αν και τελείται εκ δόλου.¹⁹ Ο νόμος δηλαδή κάτω από τις έκτακτες αυτές συνθήκες και με την προϋπόθεση ότι θα τηρηθούν κάποιιοι όροι συγκεκριμένοι που τους αξιώνει, τους ανέχεται, επιτρέπει την άμβλωση και μάλιστα δε τη θεωρεί άδικη πράξη.²⁰

Οι επιτρεπόμενες αυτές αμβλώσεις διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες : i. την “ιατρικώς” ενδεδειγμένη άμβλωση, ii. την “ηθικώς” ενδεδειγμένη άμβλωση και iii. την “ευγονικώς” ενδεδειγμένη άμβλωση. Η λεγόμενη “κοινωνικώς” ενδεδειγμένη άμβλωση, η οποία αποσκοπεί στην αποτροπή της βαρείας οικονομικής κατάστασης και ανάγκης που θα βρεθεί το μελλογέννητο δεν έχει γίνει αποδεκτή, προς το παρόν, από την ελληνική νομοθεσία.²¹

Η πράξη της “ιατρικώς” ενδεδειγμένης αμβλώσεως δεν είναι άδικη και μένει ατιμώρητη.²² Για να είναι ιατρικώς ενδεδειγμένη μια άμβλωση πρέπει να γίνεται με σκοπό την αποτροπή κινδύνου²³ της ζωής ή σπουδαίας και διαρκούς βλάβης της υγείας της κυοφορούσης. Η πράξη πρέπει να εκτελείται από ιατρό²⁴ και η ανάγκη της αμβλώσεως να πιστοποιείται από δεύτερο ιατρό.²⁵

¹⁸ Όταν δηλαδή πιστεύει ότι υποβάλλεται σε άλλου είδους επέμβαση ή το εκτρωτικό φάρμακο που της δίνεται είναι θεραπευτικό. (Καπράλος, σ. 220)

¹⁹ Στην περίπτωση που η πράξη της αμβλώσεως γίνεται εκ προθέσεως, εν γνώσιν και με τη θέληση των στοιχείων της αντικειμενικής υπόστασης του εγκλήματος τότε η πράξη γίνεται με δόλο, εντούτοις παραμένει ατιμώρητη. (Καπράλος, σ. 121)

²⁰ Καπράλος, σ. 222.

²¹ Καπράλος, σ. 222.

²² Σύμφωνα με τη παράγραφο 4 του άρθρου 304.

23 Ο κίνδυνος της ζωής ή της υγείας της εγκύου πρέπει να είναι αναπόφευκτος, αυξημένος και μεγαλύτερος από τους συνηθισμένους κινδύνους που εμφανίζονται στην κυοφορία και στον τοκετό. Δεν είναι αναγκαίο ο κίνδυνος αυτός να είναι άμεσος γιατί μπορεί να γίνει άμβλωση τον πρώτο χρόνο της κύησης για να προληφθεί και να αποτραπεί κίνδυνος που θα υπάρξει ενδεχομένως τους επόμενους μήνες της κυοφορίας ή και κατά τον τοκετό (Καπράλος, σσ. 222 - 223)

²⁴ Ο ιατρός πρέπει να εκτελεί την άμβλωση και δεν είναι απαραίτητο να έχει την ειδικότητα του μαιευτήρα, να είναι δηλαδή ειδικός ιατρός. (Καπράλος, σ. 223)

²⁵ Η πιστοποίηση του δεύτερου ιατρού για την αναγκαιότητα της αμβλώσεως πρέπει να είναι έγγραφη και να εκδίδεται πριν της αμβλώσεως. Επομένως, η πιστοποίηση του δεύτερου ιατρού που δόθηκε προφορικά ή παρεσχέθη εγγράφως αλλά μετά την πράξη, δεν πληροί την απαίτηση του νόμου και καθιστά την άμβλωση παράνομη και τιμωρητέα. Η ιατρική αυτή πιστοποίηση χρειάζεται να βεβαιώνει ότι πράγματι υφίσταται κίνδυνος αναπότρεπτος και ότι δε δύναται να αποτραπεί παρά μόνο με την

Στην περίπτωση της "ηθικώς" ενδεδειγμένης αμβλώσεως το κυοφορούμενο έμβρυο είναι προϊόν εγκληματικής ενέργειας σε βάρος της γυναίκας. Ο νόμος επιτρέπει την άμβλωση και δε τη θεωρεί άδικη για να αποφύγει η γυναίκα περαιτέρω δυσάρεστες, ηθικής κυρίως φύσεως, προεκτάσεις του συντελεσθέντος εγκλήματος. Σύμφωνα λοιπόν με τον νόμο²⁶ η άμβλωση παραμένει ατιμώρητη όταν η σύλληψη έγινε ύστερα από βιασμό,²⁷ από κατάχρηση ανικάνου προς αντίσταση,²⁸ από αποπλάνηση κόρης ηλικίας κατώτερης των 15 ετών²⁹ ή από αιμομιξία.³⁰ Η άμβλωση παραμένει ατιμώρητη όταν υπάρχει η συγκατάθεση³¹ της παθούσης εγκύου για την διενέργεια της αμβλώσεως³² και η εκτέλεση της αμβλώσεως γίνεται από ιατρό³³ · διαφορετικά η πράξη είναι αξιόποινη. Για να επιτραπεί η άμβλωση, αρκεί η πράξη να έχει τη νομοτυπική μορφή του εγκλήματος της αμβλώσεως και είναι αδιάφορο αν ο δράστης μένει ατιμώρητος.³⁴

Ο Ποινικός Κώδικας δεν θεωρεί αξιόποινη την πράξη της αμβλώσεως στην περίπτωση της λεγόμενης "ευγονικώς" ενδεδειγμένης αμβλώσεως. Εκείνης δηλαδή της αμβλώσεως που διενεργείται για να αποφευχθεί η γέννηση καχεκτικού, αναπήρου ή πνευματικά καθυστερημένου παιδιού. Επιτρέπεται³⁵ η τεχνητή έκτρωση ή άμβλωση μέχρι και της 20^{ης} εβδομάδος σε περιπτώσεις που έχουν διαγνωστεί με τα σύγχρονα μέσα προγνωστικού ελέγχου³⁶ σοβαρές ανωμαλίες του εμβρύου που συνεπάγεται την γέννηση παθολογικών νεογνών.³⁷

άμβλωση. Εάν η πιστοποίηση του δεύτερου ιατρού δε κατέστη δυνατό να δοθεί πριν την άμβλωση επειδή δεν υπήρχαν τα αναγκαία χρονικά περιθώρια ή υπήρχαν άλλοι λόγοι ανωτέρας βίας για την έκδοση της πιστοποίησης, ο ιατρός που πραγματοποιεί την άμβλωση δεν διαπράττει άδικη πράξη, σύμφωνα με το άρθρο 25 του Ποινικού Κώδικα «περί καταστάσεως ανάγκης». (Καπράλος, σ. 224)

²⁶ Σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 304 του Ποινικού Κώδικα.

²⁷ Άρθρο 336 του Ποινικού Κώδικα.

²⁸ Άρθρο 338 του Ποινικού Κώδικα.

²⁹ Άρθρο 339 του Ποινικού Κώδικα.

³⁰ Άρθρο 345 του Ποινικού Κώδικα.

³¹ Η συγκατάθεση παρέχεται από την έγκυο εφόσον αυτή έχει την ικανότητα για αυτό. Αν δεν έχει την ικανότητα της συγκαταθέσεως η έγκυος, η συναίνεση παρέχεται από τον νόμιμο αντιπρόσωπό της. (Καπράλος, σ. 225)

³² Εάν η έγκυος δεν επιθυμεί να απαλλαγεί από την εγκυμοσύνη μετά από το έγκλημα, κανείς δε μπορεί να την υποχρεώσει να κάνει άμβλωση. (Καπράλος, σ. 225)

³³ Καπράλος, σ. 225.

34 Καπράλος, σ. 225.

³⁵ Σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφο 3 του νόμου.

³⁶ Η προγεννητική διάγνωση.

³⁷ Καπράλος, σ. 226.

B. Η θέση της Εκκλησίας στο ζήτημα της αμβλώσεως.

α. Η ζωή είναι δώρο του Θεού.

Η ζωή είναι δώρο της αγάπης του Θεού. Ο Θεός είναι εκείνος που παρέχει τη ζωή διότι αυτός ο ίδιος είναι η κύρια πηγή της ζωής.³⁸ Η ζωή ανεξαιρέτως όλων των κτιστών και πεπερασμένων όντων υπάρχει με τη μετοχή της ζωοποιού ενεργείας του Λόγου του Θεού που σύμφωνα με τον συγγραφέα του τετάρτου Ευαγγελίου και τους θείους Πατέρας της Εκκλησίας, είναι «αυτοζωή, αυτοσοφία, αυτοαγαθή, αυτοαλήθεια».³⁹ Ολόκληρος ο κόσμος και κατά συνέπεια ακόμη και το έμβρυο αποτελεί μέρος αυτού και είναι δημιούργημα της απόλυτης προσωπικής δημιουργικής θελήσεως και αγάπης του Θεού.

β. Η κρίση της Εκκλησίας για τη νομιμοποίηση των αμβλώσεων.

Καταρχήν κρίνεται απαραίτητο να διευκρινιστεί ότι όταν κρίνει η Εκκλησία δεν κρίνουν τα άτομα που την απαρτίζουν. Κρίνουν οι Λειτουργοί της Εκκλησίας, όχι όμως τα άτομα και όχι για την ικανοποίηση ανθρώπινων παθών ή ως εκδικητές προσωπικών προσβολών. Κρίνουν ως φορείς της υπέρτατης πνευματικής εξουσίας με την οποία ο Κύριος εφοδίασε την Εκκλησία Αυτού.⁴⁰

Εν συνεχεία, η Εκκλησία διαμαρτύρεται για την νομιμοποίηση των αμβλώσεων⁴¹ γιατί είναι φρουρός του υπέρτατου Ηθικού Νόμου.⁴² Δεν είναι δυνατό να παραμένει

³⁸ Αμβλώσεις, σ. 29.

³⁹ Αμβλώσεις, σ. 30.

⁴⁰ Σχέσεις, σ. 71.

⁴¹ Η νομιμοποίηση των αμβλώσεων έγινε τον Μάιο του 1986.

⁴² Σχέσεις, σ. 67.

απαθής όταν νομιμοποιούνται αυτές οι πράξεις,⁴³ οι αμβλώσεις που χαρακτηρίζονται από την Εκκλησία ως εγκλήματα. Η Εκκλησία είναι Φύλακας της παρακαταθήκης του Θεανθρώπου Ιδρυτή της, επιφορτίζεται με το ηθικό χρέος να προστατέψει την «εξόντωση χιλιάδων αθώων πλασμάτων», τα οποία έχουν αναφαίρετα δικαιώματα από το ύψιστο και θεοδώρητο αγαθό της ζωής.⁴⁴

Η ηγεσία της Εκκλησίας δε διακρίνει τη ζωή όταν είναι έμβρυο και τη ζωή όταν γεννηθεί το έμβρυο, εμμένει στην νομική προστασία του από τη στιγμή της σύλληψής του.⁴⁵ Τάσσεται εναντίον κάθε είδους φόνου όπως στην περίπτωση της αμβλώσεως. Η αυστηρή θέση της Εκκλησίας δε πρέπει να ληφθεί ως παντελής άρνηση οποιασδήποτε έκτρωσης, διότι μόνο από καθαρά κοινωνική και κοινωνιολογική άποψη να το θεωρήσουμε είναι παντελώς αδύνατο. Το σημείο αυτό το γνωρίζει πολύ καλά η Εκκλησία και έχει βαθιά συνείδηση του γεγονότος ότι η έκτρωση στη σημερινή τεχνοκρατούμενη εποχή αποτελεί πασιφανή πραγματικότητα που ολοένα και περισσότερο αυξάνει με ανησυχητικό βαθμό.⁴⁶

Ο σεβασμός όμως της ζωής του εν δυνάμει εμβρύου είναι βασικό δίδαγμα ολόκληρου του Χριστιανισμού.⁴⁷ Ο Θεός έπλασε τον άντρα και την γυναίκα ικανούς να δημιουργούν νέες υπάρξεις κατ' εικόνα και ομοίωσή τους και με την δική Του ευλογία το σπέρμα του ανθρώπου πληθύνθηκε.⁴⁸ Η άμβλωση επομένως είναι ενέργεια που έρχεται ευθέως σε αντίθεση με την κλήση του Θεού για τεκνοποιΐα.⁴⁹ Η χριστιανική κοινότητα πάντα θεωρούσε και θεωρεί τη πράξη της άμβλωσης εγκληματική, πράγμα που αποκαλύπτεται από τους αυστηρούς Κανόνες διότι σύμφωνα με την ευαγγελική ηθική κάθε ανθρώπινη ζωή είναι ιερή και απαραβίαστη.⁵⁰

Η Εκκλησία σέβεται τους κανόνες της και αποβλέπει στη σωτηρία του ανθρώπου γιατί έχει πλήρη και βαθιά συνείδηση της αξίας του «υπέρτατου αγαθού» που αποκαλείται ζωή. Έχει ως απώτερο στόχο την ανύψωση του χαμηλού βιολογικού επιπέδου ενστίκτων του ανθρώπου στα πλέον υψηλά επίπεδα της αξίας, της λογικής

⁴³ Βέβαια και πριν την νομιμοποίηση των αμβλώσεων γίνονταν 10.000 περίπου αμβλώσεις ετησίως, γεγονός που έθετε σε μεγάλο κίνδυνο την υγεία της γυναίκας διότι διενεργούνταν σε πρόχειρα και παράνομα «χειρουργεία» χωρίς κανέναν έλεγχο των όρων της λειτουργίας τους. (Σχέσεις, σ. 16)

⁴⁴ Σχέσεις, σ. 67.

⁴⁵ Η Παγκόσμια Ομοσπονδία Ιατρών, η οποία αριθμεί περισσότερα από 210.000 μέλη, θεωρεί ότι υπάρχει ζωή από την στιγμή της σύλληψης.

⁴⁶ Από τη στιγμή που νομιμοποιήθηκε η άμβλωση προέκυψαν πολλά δυσεπίλυτα προβλήματα κοινωνικά, ανθρωπιστικά, ψυχολογικά, εθνολογικά που είναι πασιφανή στην συνείδηση των ανθρώπων και ιδιαίτερα στις γυναίκες που έχουν κάνει άμβλωση. (Σχέσεις, σ. 14)

⁴⁷ Σχέσεις, σσ. 11 – 12.

⁴⁸ Εκκλησία, σ. 24.

⁴⁹ Όνειρο κάθε ανθρώπου είναι να διαιωίσει το όνομά του και να αποκτήσει όσο το δυνατόν περισσότερους απογόνους.

⁵⁰ Εκκλησία, σσ. 24 – 25.

και της ηθικής συνειδήσεως. Γι' αυτούς τους λόγους λοιπόν δεν μπορεί να ταχθεί υπέρ των αμβλώσεων και να προσδώσει ηθικό χαρακτήρα και νομιμότητα σε μία πράξη που τη χαρακτηρίζει «ανήθικη, απαίσια, απάνθρωπη και ανανδρη».⁵¹

Παρ' όλες τις αντιδράσεις της Πολιτείας⁵² για τη στάση της Εκκλησίας στο θέμα των αμβλώσεων, η Εκκλησία πρεσβεύει πως όλοι έχουν γνώμη για οποιοδήποτε εθνικό ή κοινωνικό ζήτημα πόσο μάλλον για το συγκεκριμένο. Οι αμβλώσεις είναι ζήτημα εθνικό, κοινωνικό, ηθικό και ταυτόχρονα έχει θρησκευτικό χαρακτήρα.⁵³ Οπότε η ανάγκη να πάρει τη δική της θέση η Εκκλησία είναι λογική. Η Εκκλησία υποστηρίζει ότι αυτοί που κυβερνούν τη χώρα πρέπει να έχουν συνείδηση,⁵⁴ ενώ παράλληλα οφείλουν να λαμβάνουν αποφάσεις σκεπτόμενοι ότι είναι Ορθόδοξοι Χριστιανοί. Είναι μέλη της Εκκλησίας και έχουν το ηθικό χρέος να μένουν πιστοί στους κανόνες της.⁵⁵

⁵¹ Αμβλώσεις, σ. 85.

⁵² Οι ιθύνοντες της Πολιτείας δέχτηκαν πιέσεις από ισχυρούς παράγοντες των προοδευτικών φεμινιστικών κινημάτων, τα οποία θεωρούν την άμβλωση και εν μέρει την αντισύλληψη ως τη μοναδική λύση των ανεπιθύμητων συλλήψεων. (Σχέσεις, σ. 15)

⁵³ Έχουμε αναλύσει τους λόγους στη προηγούμενη ενότητα.

⁵⁴ Η Εκκλησία υποστηρίζει πως αυτή η νομοθετική ρύθμιση εφαρμόστηκε από ανθρώπους με διαφορετικό κοινωνικό και πολιτιστικό υπόβαθρο, ότι δεν στηρίζεται στην πραγματικότητα και δεν έχει καμία σχέση με τα ήθη του λαού μας. Η Εκκλησία δεν αντιμετωπίζει τη γυναίκα ως μέσο παραγωγής, όπως συμβαίνει με την Πολιτεία, αλλά ως κατ' εξοχήν όργανο αναπαραγωγής. (Σχέσεις, σ. 19)

⁵⁵ Άλλωστε η Εκκλησία μένει, «προϋπήρξε των Κομμάτων και θα επιβιώσει [sic] των Κομμάτων. Και το Γένος προϋπήρξε των Κομμάτων και έζησε άνευ των Κομμάτων επί αιώνας ολοκλήρους [sic]. Δεν γνωρίζω όμως αν θα έζη [sic] και άνευ της Μητρός Εκκλησίας» (Σχέσεις, σ. 69)

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ύστερα από συστηματική μελέτη και ανάλυση των θέσεων της Εκκλησίας και του Κράτους παρατηρούμε τη διαφοροποίησή τους όσον αφορά τη προσέγγισή τους στο ζήτημα της αμβλώσεως.

Η Εκκλησία, ή καλύτερα τα άτομα που την αντιπροσωπεύουν και μιλούν εκ μέρους της, πρεσβεύουν αντιτίθεται στην νομιμοποίηση της αμβλώσεως και σε όσους υποστηρίζουν την πράξη αυτή, την χαρακτηρίζει εγκληματική ενέργεια και φόνο προμελετημένο. Αντίθετα, το Κράτος υποστηρίζει ότι η ανθρώπινη ζωή αρχίζει μετά την γέννηση του ανθρώπου οπότε η αμβλωση δεν λογίζεται ως θάνατος ανθρώπου.

Καλό είναι να γίνει συνείδηση ότι το ζήτημα της αμβλώσεως δεν είναι μονομερές θέμα και οι απόψεις δίστανται για το ορθό, το πρέπον και το ηθικό. Αξίζει να σημειωθεί, ότι ίσως τελικά μια τέτοια είδους πράξη, εξαρτάται από τη προσωπική βούληση του κάθε ανθρώπου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αμβλώσεις = Χρυσόστομος (Γεράσιμος Ζαφείρης), Επισκ., *Αι αμβλώσεις και η Ορθόδοξος Εκκλησία* θέσεις και αντίθεσις, Αθήναι 1991.

- Εγκλήματα = Συμεωνίδου – Καστανίδου Ελένη, *Εγκλήματα κατά της ζωής* (Άρθρα 299 – 307 ΠΚ), εκδ. Σακκουλά, Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2001².

- Εκκλησία = Λέκκος Ε. Π., *Εκτρώσεις - φεμινιστική, νομική, ιατρική, δημογραφική άποψη - και η θέση της Εκκλησίας*, εκδ. Αποστολικής Διακονίας, Αθήνα 1991.

- Εκτρώσεις = Μελέτιος, Μητρ. Νικοπόλεως, *Εκτρώσεις*, Ιερά Μητρόπολις Νικοπόλεως, Πρέβεζα 1992⁴.

- Έμβρυο = Μητσόπουλος Ν. Ε., *Η περί του ανθρωπίνου εμβρύου ως ψυχοσωματικής υπάρξεως διδασκαλία της Εκκλησίας και η Χριστολογική θεμελίωσις αυτής*, Αθήναι 1986².

- Ηθική = Μαντζαρίδης Γ. Ι., *Χριστιανική ηθική*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1991³.

- Καπράλος = Καπράλος Β. Ι., *Ειδικό Ποινικό Δίκαιο* (Ερμηνεία – Πρακτική – Νομολογία) Απάτη – Ανθρωποκτονία εκ προθέσεως – Ανθρωποκτονία εξ αμέλειας – Άμβλωσις – Αυτοδικία – Απειλή, έκδ. Αντ. Ν. Σακκουλά, Αθήνα – Κομοτηνή 1983.
- Κατρούγκαλος = Κατρούγκαλος Γ. Σ., *Το δικαίωμα στη ζωή και στο θάνατο*, εκδ. Αντ. Ν. Σακκουλά, Αθήνα – Κομοτηνή 1993.
- Μαντζαρίδης = Μαντζαρίδης Γ. Ι., *Χριστιανική ηθική*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2000⁴.
- Μανωλεδάκης Ι., *Ποινικό Δίκαιο – Επιτομή Γενικού Μέρους*, 1996⁴, σ. 269.
- Σχέσεις = Θεοδωρόπουλος Ε. Ι., Αρχ., *Προγαμιαίαι σχέσεις – Πολιτικός γάμος – Άμβλώσεις* (Αναδημοσιεύσεις άρθρων), εκδ. «Ορθοδόξου Τύπου», εν Αθήναις 1986.
- Φραγκιαδάκης = Φραγκιαδάκης Γ., π., *Άμβλώσεις*, εκδ. Όμβρος, Αθήνα 1997.